

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

KOMM. OG REG. DEP.	
03 NOV 2005	
05/1594-73	
Art:	650.0
Avd:	KO/KW/IDV

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:
05/1594-2 DV

Deres dato:
02.05.2005

Vår ref.:
2005/10048 FM-K

Saksbehandler:
Oddveig Hallingstad Trovik

Dato:
01.11.2005

HØRINGSUTTALELSE - LOKALDEMOKRATIKOMMISJONENS FØRSTE UTREDNING, NOU 2005:6 SAMSPILL OG TILLIT

Det vises til brev fra Kommunal- og regionaldepartementet, datert 02.05.2005, vedrørende høring på lokaldemokratikommisjonens første utredning, NOU 2005:6 Samspill og tillit.

Fylkesmennene i Vestfold, Telemark, Oslo og Akershus, Østfold og Buskerud har blitt enig om syv felles hovedpunkt som innspill til høringen. I tillegg vil Fylkesmannen i Oslo og Akershus knytte noen kommentarer til forholdene i eget fylke.

Vi vil oppsummere våre hovedpunkter til utredningen slik:

1. **Kommisjonen har levert et viktig bidrag til mer nyansert debatt om lokaldemokratiets vilkår, blant annet knyttet til spørsmål om lokalt handlingsrom, om rettighetslovgivningens betydning og om virkningen av en fragmentert stat.**
2. Forholdet mellom stat og kommune analyseres ut fra en integrasjonsmodell. Vi deler kommisjonens understrekning av at denne fordrer partnerskap, balanse og gjensidighet mellom nivåene.
3. Vi savner erfaringsinnhenting og dokumentasjon fra embetenes samordningspraksis og utvikling av kommunedialogen fra de senere år. Vår antakelse er at det skjer mye i fylkesmannsregi for å samle trådene i en sprikende sentral stat, som bidrar til å lette kommunenes situasjon og tydeliggjøre lokalt handlingsrom, samt styrke lokal handlingskapasitet og -evne. Derfor oppfatter vi embetene og deres rolle som en mulig del av løsningen, snarere enn en del av problemet.

Bildet av en fragmentert sentral stat dominerer utredningen. Betydningen av statens eget samordnende uteapparat – fylkesmannsembetene – for å få til samspill og tillit mellom kommune og stat er tilsvarende fraværende. Den nasjonale politikkenes legitimitet og forankring regionalt og lokalt tror vi er helt avhengig av en godt fungerende toveis kommunikasjon. Det betinger i sin tur en stat som er tilgjengelig regionalt, og som samtidig har den nødvendige initiativ- og handlekraft, og hvor styringskjeden fra Stortinget er klar.

4. Rettighetslovgivning og likhetstanke synes å ha sterk oppslutning, både i folket og i Stortinget. Vi tror derfor denne systemutviklingen er kommet for bli. Følgelig vil staten ha

Postadresse:
Postboks 8111 Dep
0032 OSLO

Besøksadresse:
Tordenskiolds gt 12
Inngang sjøsiden

Telefon: 22 00 35 00
Telefaks: 22 00 35 70
Internett:

www.fylkesmannen.no/OsloOgAkershus

Saksbehandler: Oddveig E. Hallingstad Trovik
Direkte telefon: 22 00 35 43
E-post: postmottak@fmoa.no
Org.nummer: NO 974 761 319

en fortsatt sterk interesse i tett oppfølging av kommunal tjenesteproduksjon. Alternativet er å løfte tunge tjenester ut av kommuncsektoren. Det tror vi verken gagnar lokaldemokratiet eller velferdstjenestene. Kommunal tilpasning til lokale behov og omstendigheter, og kommunenes bidrag til lokal samordning av mange ulike tjenester overfor felles brukergrupper, er viktige hensyn. Bredden i oppgaver bidrar i seg selv til handlingsrom, som Kommisjonen selv påpeker. Konsekvensen er at velferdstjenestene langt på vei bør betraktes som et fellesanliggende for stat og kommune, selv om nivåene har ulike oppgaver og roller i kjeden.

5. Det er også sterke statlige interesser i en tett kontakt med kommunene i forhold til samfunnsutviklerrollen. Erfaringer viser dette tydelig, både i forhold til arealplanlegging, miljø og landbruk. Samfunnsikkerhet og beredskap er et typisk felles interesseområde, av stor og økende betydning. Et mangfold av kryssende interesser gjør det vanskelig å tenke seg at staten skulle abdisere. Fylkesmannens rolle er å sikre vedtatte overordnede nasjonale interesser og samtidig være tydelig på det handlingsrommet kommunene selv har. Dette kan godt kombineres, når oppdraget er tydelig. Et alternativ kan være at dette feltet legges ut til det kommersielle konsulentmarkedet, dersom embetenes dialogrolle svekkes. Det vil ha tre konsekvenser: det blir dyrt for kommunene, veiledningen er ikke kvalitetssikret, og staten har ingen hånd på rattet for å formidle nasjonalt formulerte interesser.
6. Vi støtter vurderinger og forslag for en bedre samordning i den sentrale forvaltningen. På dette punkt har kommunene og embetene felles interesse.
7. Vi mener at kommisjonens fokus på uheldig rolleblanding mellom tilsyn og dialog er lite nyansert. Med tydelighet og rollebevissthet kan tilsyn utmerket godt kombineres med andre virkemidler fra fylkesmannens side for å fremme lovens formål og kommunal etterlevelse av regelverkskrav. Dette er godt utredet i rapporten fra Tilsynsutvalget, NOU 2004:17.

Vi støtter forslaget om tilsynssamordning i regi av fylkesmannen.

I tillegg ønsker Fylkesmannen i Oslo og Akershus for egen del å knytte noen kommentarer til enkelte av punktene over.

En viktig del av embetets samordningsansvar og kommunedialog er ivaretatt via innspill til kommuneplaner og tilbakemeldinger på økonomiplaner, utarbeidelse og bruk av "kommuneprofiler", formelle og mer uformelle møter mellom embetet og kommunene, samt samarbeid med andre statlige etater.

Fylkesmannens interne samordningsorgan, Planmøtet, er en viktig arena for intern kommunikasjon hvor alle avdelinger med kommunerettede oppgaver er representert. Kommuneplaner, økonomiplaner, tilsynsreferater og generell informasjon som berører flere avdelinger er temaer som tas opp, noe som blant annet gir oss et godt grunnlag for å kunne bidra med et viktig helhetsperspektiv i regional planlegging og arealpolitikk. Dialog knyttet til kommuneplanens samfunnsdel og arealdel med tidlig og tydelig medvirkning er et prioritert arbeidsområde for Planmøtet.

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Utvalgte kommuner i Akershus får hvert år tilbakemelding fra Fylkesmannen på det fireårige budsjettet, økonomiplanen. Fagavdelingene er sentrale bidragsyttere i forhold til å gi kommunen en adekvat tilbakemelding sett i forhold til kunnskapen om kommunens status på fagområdet. Dette tverrfaglige arbeidet fører til økt totalkunnskap om den enkelte kommune, noe som er viktig i den generelle kommunedialogen, samt at det for bidragsyterne medvirker til økt bevissthet på skillet mellom veilednings- og tilsynsrollen.

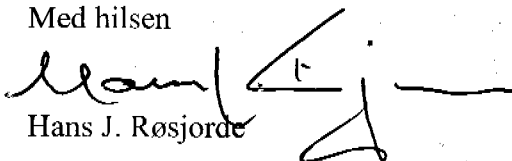
Embetet har utarbeidet kommuneprofiler hvor flere avdelinger oppsummerer og oppdaterer status i forhold til den enkelte kommune. Dette gir hele embetet lett tilgjengelig informasjon om kommunene og deres eventuelle spesielle utfordringer, og er følgelig også et helt sentralt, og svært nyttig, hjelpemiddel i kommunedialogen.

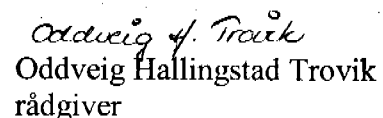
Fylkesmannen selv, sammen med representanter fra fagavdelingene, har jevnlig møter med den politiske og administrative ledelse i kommunene på egne møter hvor formålet er å ta opp de viktigste temaene i relasjonen mellom Fylkesmannen og kommunen. Vår erfaring de siste årene er at vi stadig blir mer etterspurt som medspiller og dialogpartner overfor kommunene. Kommunene etterspør aktivt vår kompetanse på ulike fagfelt, og vi inviteres ofte til dialog med kommunestyre, formannskap og øvrig kommuneledelse.

I forhold til kommisjonens påpekning av uheldig rolleblanding mellom tilsyn og dialog, mener Fylkesmannen at det må være en klar grense mellom tilsyns- vs. veilednings- og dialogrollen, noe vi både praktiserer og er svært bevisst på. En slik grensdragning må imidlertid ikke stå i veien for at Fylkesmannen i etterkant av et tilsyn kan gi veiledning på hvordan avvik kan lukkes. Slik veiledning etterspørres regelmessig av kommunene og bidrar til at tilsynet blir dialogisk uten at tilsynsmyndighetens kontrollrolle blir utydelig.

Fylkesmannen forutsetter at veiledningen er etterspurt av kommunen og knyttet til lukking av avvik, ikke en veiledning som retter seg inn mot fagmyndighetens definisjon av god faglig praksis. De felles læringsløyper som etableres på bakgrunn av en slik dialog mellom partene er ikke av uvesentlig betydning, ikke minst av hensyn til den enkeltes rettssikkerhet.

Med hilsen

Hans J. Røsjorde

Oddveig Hallingstad Trovik
rådgiver

Kopi: Fylkesmennene